

Sygn. akt V U 1281/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 grudnia 2013 roku

Sąd Okręgowy w Białymstoku

V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Elżbieta Rosłoń

Protokolant: Irena Prochowicz

po rozpoznaniu w dniu 5 grudnia 2013 roku w Białymstoku

na rozprawie

sprawy T. R.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

o świadczenie przedemerytalne

na skutek odwołania T. R.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

z dnia 20 maja 2013 roku Nr (...)

I. Zmienia zaskarżoną decyzję i przyznaje T. R. prawo do świadczenia przedemerytalnego od dnia 19 grudnia 2012 roku.

II. Orzeka, że organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

sygn. akt V U 1281/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 20 maja 2013 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. na podstawie przepisów ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o świadczeniach przedemerytalnych (Dz. U. Nr 120, poz. 1252) po rozpatrzeniu wniosku T. R. z dnia 18 grudnia 2012 r. odmówił jej przyznania prawa do świadczenia przedemerytalnego.

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy powołując się na przepisy wyżej powołanej ustawy wskazał, że prawo do świadczenia przedemerytalnego przysługuje osobie, która posiada status osoby bezrobotnej, pobierała przez co najmniej 6 miesięcy zasiłek dla bezrobotnych przed zgłoszeniem wniosku o świadczenie przedemerytalne, w trakcie pobierania zasiłku dla bezrobotnych nie odmówiła bez uzasadnionej przyczyny propozycji przyjęcia zatrudnienia, złożyła wniosek o świadczenie przedemerytalne w terminie nie przekraczającym 30 dni od wydania przez powiatowy urząd pracy dokumentu potwierdzającego 6 miesięczny okres pobierania zasiłku dla bezrobotnych, do dnia rozwiązania stosunku pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy posiada okres uprawniający do emerytury

wynoszący co najmniej 35 lat (kobieta) oraz rozwiązała stosunek pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy, u którego była zatrudniona przez okres nie krótszy niż 6 miesięcy.

Mając na uwadze powyższe unormowanie organ rentowy stwierdził, że wnioskodawczyni udokumentowała łączny staż pracy wynoszący jedynie 33 lata 7 miesięcy i 27 dni okresów składkowych i nieskładkowych zamiast wymaganych ustawą 35 lat. Jednocześnie ZUS poinformował, że nie uznano ubezpieczonej okresu pracy od 16 czerwca 1973 r. do 12 listopada 1974 r. w (...) art. spożywcze (obecnie (...) (...) w B.) ze względu na brak jakiegokolwiek dokumentacji potwierdzającej zatrudnienie w danym okresie, jak też okresu przebywania na urlopie macierzyńskim od 11 lipca 1980 r. do 15 września 1980 r., ponieważ wnioskodawczyni nie przedstawiła żadnych dokumentów potwierdzających wypłatę zasiłku macierzyńskiego po ustaniu zatrudnienia – niniejszy okres uwzględniono jako okres nieskładkowy - opieki nad dzieckiem.

T. R. złożyła odwołanie od powyższej decyzji, nie zgadzając się z jej treścią. Wskazała, że organ rentowy błędnie nie uwzględnił jej do stażu pracy okresu praktycznej nauki zawodu w dawnym (...)w B., gdzie zatrudniona była na stanowisku sprzedawcy. Wnioskodawczyni podała, że w trakcie nauki w (...)Szkole (...)w B. odbywała praktykę w sklepach spożywczych, za którą otrzymywała wynagrodzenie. Pracowała po 8 godzin dziennie. Niemniej jednak odwołująca oświadczyła, że nie jest w stanie przedstawić żadnej dokumentacji z tego okresu. Podkreśliła, że świadectwo praktycznej nauki zawodu miało znajdować się w aktach osobowych, o czym została poinformowana podczas egzaminu zawodowego. Natomiast legitymacja ubezpieczeniowa została jej skradziona wraz z torebką. Tym samym wniosła o przeprowadzenie dowodu z zeznań świadków B. S. (1) i D. A. na okoliczność potwierdzenia faktu realizowania praktyk zawodowych.

Organ rentowy w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie powołując się na analogiczną argumentację jak w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

Ostatecznie decyzją z dnia 20 września 2013 r. organ rentowy dodatkowo uwzględnił ubezpieczonej okres urlopu wychowawczego przedłużony przez zakład pracy ze względu na stan zdrowia dziecka wnioskodawczyni, tj. od 27 maja 1984 r. do 16 września 1984 r. jako okres opieki nad dzieckiem – okres nieskładkowy. W związku z tym łączny staż pracy T. R. wyniósł 33 lata 11 miesięcy i 18 dni..

Sąd Okręgowy ustalił i zważył co następuje.

Odwołanie było uzasadnione, dlatego zaskarżona decyzja podlegała zmianie.

Zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 5 i ust. 3 cytowanej na wstępie ustawy prawo do świadczenia przedemerytalnego przysługuje osobie, która do dnia rozwiązania stosunku pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy, w którym była zatrudniona przez okres nie krótszy niż 6 miesięcy, posiada okres uprawniający do emerytury wynoszący, co najmniej 35 lat licząc do dnia rozwiązania stosunku pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy, rozwiązała stosunek pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy, u którego była zatrudniona przez okres nie krótszy niż 6 miesięcy, posiada status osoby bezrobotnej, pobierała przez okres co najmniej 6 miesięcy zasiłek dla bezrobotnych przed zgłoszeniem wniosku o świadczenie, w trakcie pobierania zasiłku dla bezrobotnych nie odmówiła bez uzasadnionej przyczyny propozycji przyjęcia odpowiedniego zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, wniosek o świadczenie przedemerytalne złożyła w terminie nieprzekraczającym 30 dni od daty wydania przez (...) dokumentu poświadczającego 6 miesięczny okres pobierania zasiłku dla bezrobotnych.

T. R. urodzona (...), w dniu 18 grudnia 2012 r. złożyła w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. wniosek o przyznanie jej prawa do świadczenia przedemerytalnego. Ostatnio była zatrudniona u M. O. na stanowisku pomocy domowej. Stosunek pracy ustał 30 kwietnia 2012 r.

w wyniku wypowiedzenia przez pracodawcę. Powodem niniejszego była likwidacja stanowiska pracy z przyczyn nie dotyczących pracownika, tj. art. 30 § 1 pkt 2kp. Od 2 maja 2012 r. jest zarejestrowana w Powiatowym Urzędzie Pracy w B. jako bezrobotna oraz od 10 maja 2012 r. pobierała zasiłek dla bezrobotnych. Należy wskazać, że w okresie pobierania tego zasiłku nie odmówiła przyjęcia oferowanych propozycji pracy. Dnia 26 listopada 2012

r. Powiatowy Urząd Pracy w B. wydał jej dokument poświadczający 6-miesięczny okres pobierania zasiłku dla bezrobotnych. Wnioskodawczynie w terminie nieprzekraczającym 30 dni tj. 18 grudnia 2012 r. złożyła wniosek o przyznanie świadczenia przedemerytalnego.

Zaskarżoną decyzją z dnia 20 maja 2013 r. organ rentowy odmówił przyznania T. R. prawa do świadczenia przedemerytalnego, uzasadniając swoje stanowisko faktem nie udokumentowała przez wnioskodawczynię łącznego stażu pracy wynoszącego co najmniej 35 lat okresów składkowych i nieskładkowych.

Bezsporne w sprawie jest, że wnioskodawczynie udowodniła 33 lata 11 miesięcy i 18 dni okresów składkowych i nieskładkowych zamiast wymaganych ustawą 35 lat. Pozostałe warunki niezbędne do przyznania świadczenia przedemerytalnego nie były kwestionowane przez organ rentowy.

Spór dotyczy zaliczenia okresu pracy od 16 czerwca 1973 r. do 12 listopada 1974 r. w (...)art. Spożywczy, gdzie ubezpieczona będąc uczennicą (...)Szkoły (...)obecnie (...)(...)w B.) odbywała praktyczną naukę zawodu.

Z uwagi na powyższe Sąd przeprowadził postępowanie dowodowe, które nie potwierdziło stanowiska organu rentowego. W pierwszej kolejności Sąd wysłuchał wnioskodawczynię oraz dopuścił dowód z zeznań świadków, na okoliczność pracy odwołującej w (...) art. spożywczy w B.. Ponadto Sąd przeprowadził dowód ze zgromadzonych w sprawie dokumentów, w tym akt rentowych B. S. (1) i D. A. uznając, że pochodzą one ze spornego okresu i są wiarygodnym źródłem wiedzy.

T. R.przesłuchana na rozprawie w dniu 5 grudnia 2013 roku wskazała, że od 1 września 1972 r. rozpoczęła 2,5-letnią naukę w (...)Szkołe (...)w O., podczas której podpisana była umowa o praktyczną naukę zawodu z (...)(...)w O.. W trakcie niniejszej praktyki wykonywała wszelkie czynności związane z przygotowaniem artykułów do sprzedaży, m.in. rozpakowywała i układała na półki towary, jak też i samą sprzedażą towarów w sklepie spożywczym. Naukę pobierała 3 dni w tygodniu, pracując kolejne 3 dni. Za pracę otrzymywała wynagrodzenie: na pierwszym roku 16 zł za godzinę, na drugim 32 zł, a na trzecim już 64 zł. Po roku, ze względu na chorobę matki, przeniosła się do (...)Szkoły (...)w B., gdzie kontynuowała praktykę zawodową na stanowisku sprzedawcy, zawierając umowę z (...)art. spożywczy - obecnie (...)(...)w B.. Dodatkowo wskazała, że w pierwszej klasie praktyka trwała 6 godzin dziennie, natomiast w drugiej i trzeciej klasie po 8 godzin z uwagi na ukończony przez nią 16 rok życia. Odwołująca przydzielona była na praktykę do sklepu nr (...)(...)przy kinie (...)w B.. Podkreśliła, że wszyscy uczniowie (...)(...)musieli odbyć praktyczną naukę zawodu, a szkoła doksztalała jedynie do zakładu pracy dla (...)lub (...)art. spożywcze. W dniu 13 listopada 1974 r. została zatrudniona w pełnym wymiarze czasu pracy w (...) Oddział w B. na stanowisku sprzedawcy. Niemniej jednak wnioskodawczynie poinformowała, że nie jest w stanie przedstawić świadectwa praktycznej nauki zawodu ze spornego okresu, bowiem przedmiotowy dokument miał znajdować się w jej aktach osobowych, o czym została poinformowana podczas egzaminu zawodowego. Natomiast legitymacja ubezpieczeniowa została skradziona w 1979 r. wraz z torebką, w czasie gdy była w ciąży z synem (k. 34-35).

D. A. na rozprawie w dniu 5 listopada 2013 r. zeznała, że razem z odwołującą uczyła się w (...)Szkołe (...)w B., a następnie wspólnie pracowały w (...)(...)w B.. Wskazała, że podczas nauki w szkole miały przydzielone sklepy spożywcze, w których odbywały praktyczną naukę zawodu, w jej przypadku był to sklep nr (...) na ul. (...). Realizowały plan zajęć składający się z 3 dni nauki w szkole i 3 dni praktyk. Praktyki były odpłatne. W trakcie wakacji i ferii szkolnych miała wolne. Jako pracownik młodociany pracowała po 6 godzin dziennie. Świadek zeznała, że wnioskodawczynie musiała ukończyć ww. szkołę, ponieważ została zatrudniona w jej zakładzie pracy na stanowisku sprzedawcy. Jednocześnie poinformowała, że aktualnie pobiera świadczenie przedemerytalne, a okres pracy w trakcie nauki zawodu został zaliczony przez ZUS do stażu pracy (k. 26).

Świadek B. S. (1) zeznała z kolei, że razem z T. R. uczyła się w jednej klasie w (...)Szkołe (...)w B., gdzie wnioskodawczynie przeniosła się po roku nauki z innej szkoły handlowej. Potwierdziła, że odwołująca odbyła praktyczną naukę zawodu w sklepach spożywczych. Wskazała ponadto, że praktyka trwała cały rok szkolny, z wyłączeniem wakacji (k. 26v).

Sąd dał wiarę powyższym zeznaniom, gdyż w ocenie Sądu Okręgowego polegają one na prawdzie. Zeznania świadków wzajemnie się uzupełniają, są logiczne i w znacznym stopniu potwierdzają zeznania odwołującej. Zarówno D. A. jak i B. S. (1), z uwagi na to, że uczyły się z wnioskodawczynią w jednej szkole, podlegały tym samym regułom odbywania praktycznej nauki zawodu. Dlatego też, zdaniem Sądu, zeznania świadków stanowią pełnowartościowy, wiarygodny dowód i między innymi na nich Sąd oparł swoje ustalenia w sprawie.

Jednocześnie okoliczność odbywania przez T. R. w spornym okresie praktycznej nauki zawodu w (...) art. spożywcze w B., na podstawie art. 231 k.p.c., można wywnioskować z innych ustalonych już w sprawie faktów (tzw. domniemanie faktyczne). W tym miejscu należy powołać się na pogląd Sądu Najwyższego, który w wyroku z dnia 18 maja 2012 roku sygn. akt IV CSK 486/11 zajął stanowisko, że domniemanie faktyczne, przewidziane art. 231 k.p.c., jest środkiem pozwalającym ustalić określony element stanu faktycznego, konstruowanym z uwzględnieniem reguł z art. 233 § 1 k.p.c., a tym samym należy do kręgu czynności związanych z dokonywaniem ustaleń faktycznych i oceny dowodów. Odniesienie się do samego zarzutu skorzystania przez sąd z możliwości poczynienia ustaleń na podstawie domniemań faktycznych wymaga podkreślenia, że zastosowanie tego sposobu dokonania ustaleń faktycznych istotnych dla rozstrzygnięcia powinno mieć miejsce, gdy brak jest bezpośrednich środków dowodowych albo istnieją znaczne utrudnienia dla wykazania faktu, a jednocześnie jego ustalenie jest możliwe przy zastosowaniu reguł logicznego rozumowania przy uwzględnieniu zasad wiedzy i doświadczenia życiowego (LEX nr 1243071).

Niewątpliwie wnioskodawczyni w dniu 1 września 1972 r. rozpoczęła 2,5-letnią naukę w (...)Szkole (...)w O., podczas której podpisana była umowa o praktyczną naukę zawodu z (...)(...)w O.. Okoliczność rzeczywistego zrealizowania przez odwołującą praktyk wynika z wystawionego w dniu 10 kwietnia 2013 r. przez pracodawcę świadectwa pracy, w którym stwierdzono, że w okresie od 1 września 1972 r. do 15 czerwca 1973 r. T. R. zatrudniona była w (...)(...)w O. jako uczeń praktycznej nauki zawodu – sprzedawca (k.50 akt rentowych). Z wyjaśnień wnioskodawczyni, jak też zeznań świadków wynika, że odwołująca po roku nauki, przeniosła się do (...)Szkoly (...)w B., gdzie kontynuowała praktykę zawodową na stanowisku sprzedawcy, zawierając umowę z (...)art. spożywczy - obecnie (...)(...)w B.. Jednakże z tego okresu nie zachowały się żadne dokumenty potwierdzające ten fakt. Mimo to Sąd dał wiarę złożonym wyjaśnieniom, zwłaszcza że w aktach organu rentowego (k. 10) znajduje się świadectwo ukończenia przez wnioskodawczynią (...)Szkoly (...) w B.z dnia 31 stycznia 1975 r. Przy zastosowaniu reguł logicznego rozumowania oraz uwzględnieniu zasad wiedzy i doświadczenia życiowego Sąd uznał, że odwołująca aby ukończyć z wynikiem pozytywnym ww. szkołę musiała też odbyć praktyczną naukę zawodu w przypisanym jej zakładzie pracy. Brak dokumentacji w tym zakresie w aktach osobowych wnioskodawczyni nie niweczy prawa powoływania się na niniejszą okoliczność.

Należy ponadto wskazać, że praktyczna nauka zawodu była obowiązkiem szkolnym wszystkich uczniów, ten sam model kształcenia obowiązywał zarówno w (...)Szkole (...)w O., jak i w B.. (...)Kurator Oświaty w odpowiedzi na pismo Sądu w sprawie o sygn. akt VU 296/13 poinformował, że zgodnie z § 13 załącznika do zarządzenia Ministra Oświaty i Szkolnictwa Wyższego z dnia 10 sierpnia 1968 r. w sprawie statutu zasadniczej szkoły zawodowej dokszałcającej (Dz. Urz. MOiSW nr B-11, poz.92) naukę zawodu w zakładach pracy zgodną z kierunkiem nauczania szkoły regulowały odrębne przepisy. I tak w myśl obowiązującego wówczas art. 9 ust.1 ustawy z dnia 2 lipca 1958 r. o nauce zawodu, przyuczaniu do określonej pracy i warunkach zatrudniania młodocianych w zakładach pracy oraz o wstępnym stażu pracy (Dz. U. nr 45, poz. 226) zakład pracy przyjmując młodocianego na naukę zawodu w celu przyuczenia do określonej pracy i odbycia wstępnego stażu pracy był obowiązany zawrzeć z nim na piśmie umowę określającą zawód albo rodzaj pracy, w jakim młodociany będzie szkolony, czas trwania nauki zawodu, przyuczenia do określonej pracy lub wstępnego stażu pracy oraz zasadnicze obowiązki i uprawnienia młodocianego (k. 25 akt sprawy VU 296/13). Bez wątpienia ustawowy obowiązek zawarcia umowy został zrealizowany również w przypadku T. R.. Wnioskodawczyni, co prawda mnie pamiętała niniejszego, jednak okoliczności sprawy (formalności załatwiał ojciec odwołującej – k. 35, znaczny wpływ czasu) przemawiają za uznaniem tego stanu rzeczy.

W dalszej kolejności stwierdzić należy, że zarówno B. S. (1) jak i D. A. w pierwotnie wystawionym przez (...)(...)w B. świadectwie pracy również nie miały uwzględnionego okresu praktycznej nauki zawodu. Niemniej jednak posiadały legitymację ubezpieczeniową ze stosownym wpisem i na jej podstawie uzyskały właściwe świadectwa (akta emerytalne

B. S. (1) i D. A., zaznania świadków). Tym samym organ rentowy przy rozpatrywaniu ich wniosków o świadczenia emerytalne bez jakichkolwiek wątpliwości uwzględnił dany okres do łącznego stażu pracy. W przypadku T. R. sprawa nieco się komplikuje z uwagi na brak legitymacji ubezpieczeniowej. Jak podała odwołująca przedmiotowa legitymacja została jej skradziona w 1979 r. wraz z torebką, w czasie gdy była w ciąży z synem (k. 35). Sąd dał wiarę niniejszym wyjaśnieniom ponieważ zagadnienie główne, a więc praktyczna nauka zawodu była obowiązkiem wszystkich uczniów tej szkoły. Sam wpis w legitymacji ubezpieczeniowej nie mógł być okolicznością przesadzającą o powyższym.

Należy ponadto zaznaczyć, że za zaliczeniem spornego okresu do stażu pracy przemawia również okoliczność ostatecznego (po doręczeniu poprawnego świadectwa pracy wystawionego przez (...) (...) w O.z dnia 10.04.2013 r. – k. 50 akt ZUS) uwzględnienia wnioskodawczyni przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych okresu od 1 września 1972 r. do 15 czerwca 1973 r., czyli pierwszego roku pobierania nauki w (...) Szkole (...) w O. przy jednoczesnym odbywaniu praktycznej nauki zawodu w sklepach spożywczych.

Reasumując, w ocenie Sądu postępowanie dowodowe przeprowadzone w niniejszej sprawie wykazało, że odwołująca w spornym okresie w ramach obowiązkowych praktyk była zatrudniona w (...) art. spożywczymi - obecnie (...) (...) w B., a tym samym po zaliczeniu 1 roku 4 miesięcy i 26 dni udokumentowała wymagany ustawą 35-letni okres ubezpieczenia. Pozostałe przesłanki dotyczące przyznania tego świadczenia nie były kwestionowane przez ZUS.

Zgodnie z treścią art. 7 ust. 1 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych prawo do tego świadczenia ustala się od następnego dnia po dniu złożenia wniosku wraz z dokumentami, dlatego też należało przyznać wnioskodawczyni świadczenie przedemerytalne od dnia 19 grudnia 2012 roku.

Ponadto, stosownie do treści art. 118 ust. 2 wyżej powołanej ustawy o emeryturach i rentach z FUS, Sąd orzekł o nie ponoszeniu odpowiedzialności przez organ rentowy za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji, skoro wydanie rozstrzygnięcia wymagało przeprowadzenia postępowania dowodowego przed Sądem wobec braku ograniczenia dopuszczalności dowodów między innymi z zeznań świadków (art. 473 § 1 kpc).

Mając na uwadze treść cytowanych przepisów oraz ustalony stan faktyczny należało zmienić zaskarżoną decyzję na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c.